

ОДЕСЬКИЙ ОРДЕНА ТРУДОВОГО
ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ім. І. І. МЕЧНИКОВА
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
ОДЕСЬКЕ ВІДДІЛЕННЯ СПІЛКИ ПИСЬМЕННИКІВ
УКРАЇНИ
ОДЕСЬКЕ МІЖОБЛАСНЕ ВІДДІЛЕННЯ
СПІЛКИ ТЕАТРАЛЬНИХ ДІЯЧІВ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ БУДИНОК УЧЕНИХ

У Ч Е Н І
ОДЕСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

ПРОФЕСОР
АНДРІЙ ВОЛОДИМИРОВИЧ НЕДЗВІДСЬКИЙ

Тези доповідей та повідомлень
обласної науково-теорчой
конференції 16 — 18 листопада
1988 р.

Одеса

1988

Члени групи виступали з доповідями у Будинку вчених на своїх заходах, з часом ці доповіді ввійшли до збірника «Маяковський і Україна» («Радянський письменник», 1958). Збірник був підготовлений А. В. Недзвідським. Статті у збірнику згруповані навколо таких питань, як: українська тема в творчості Маяковського, традиції Маяковського і його образ в українській радянській поезії, Маяковський в українських перекладах.

Наступним етапом наукової діяльності групи з'явилася вивчення питання світового значення творчості В. Маяковського. Особливо відчутним виявився вплив Маяковського на літературу країн народної демократії: Маяковський вчить, як треба поєднувати громадське і особисте, віддавати всю свою пристрасть, усю дзвінку силу поета справі побудови нового світу. Цей вплив Маяковського органічно поєднується з продовженням кращих національних традицій кожної з братніх літератур.

Дослідженню зв'язків поезії Маяковського з літературою країн народної демократії були присвячені чотири цикли тематичної наукової сесії, що проводились в кінці 50-х років. Кінцевим підсумком цієї наукової сесії з'явився збірник «Маяковський в країнах народної демократії» (Одеса, 1959). В збірнику були надруковані статті, присвячені питанням світового значення Маяковського, традиціям Маяковського у творчості польських, чехословацьких, угорських поетів, літературним зв'язкам Маяковського з китайською, болгарською та румунською літературами.

Результатами плідної дослідницької діяльності групи були наукові конференції, присвячені творчості Маяковського та проблемам літературного оточення Маяковського і міжнаціональних літературних зв'язків. Натхненником, науковим керівником, організатором цих конференцій знову-таки був А. В. Недзвідський. Особливо плідними були наукові конференції, присвячені 90-річчю з дня народження В. В. Маяковського. Величчю колу питань розглядалося в доповідях членів науково-дослідної групи, як-то: традиції Маяковського у радянській та світовій літературі; літературні зв'язки Маяковського з Блоком, Хлебніковим, Бедним, Фадеевим і інш.; мова поезії Маяковського тощо.

Науково-дослідна група по вивченню життя і творчості В. В. Маяковського під керівництвом А. В. Недзвідського створила цікаву сторінку у вивченні спадщини поета, збагатила радянське маяковськознавство.

М. Г. Соколянський,
доктор філологічних наук (Одеса)

А. В. НЕДЗВІДСЬКИЙ ЯК ТЕАТРОЗНАВЕЦЬ

Свою театральну-репортерську й театральну-критичну діяльність А. В. Недзвідський розпочав ще в 1925 р. Що ж до театрознавчих інтересів, вони з'явилися в нього значно пізніше, в післявоєнні роки; зацікавленість у питаннях історії театру стала стійкою після двадцятирічного накопичення знань з історії літератури й практики театру.

Окремі журнальні театрознавчі публікації А. В. Недзвідського знаходяться ніби-то на межі літературознавства та історії театру, вони породжені першою спеціальністю автора. Це стосується, наприклад, серйозної статті «Марія Заньковецька і шевченківські традиції», яка з'явилася у збірнику праць XV шевченківської конференції (Київ, 1968). Взагалі проблема «Шевченко й театр» приваблювала А. В. Недзвідського, він бачив

у ній білі плями. Про це свідчить порівняно невеличка газетна стаття «Кобзар і театр», яка була надрукована вченим за рік до його смерті («Вечерняя Одесса», 1983, 10 марта).

З літературознавчими інтересами дослідника пов'язані й деякі інші його історико-театральні публікації в союзних та республіканських журналах, включаючи рецензії на монографію «Некрасов и театр» (під ред. В. С. Євгенєва-Максимова), на двохтомник «Український драматичний театр. Нариси історії» тощо.

Серйозною віхою в еволюції Недзвідського — історика театру стала його книжка «Лідія Володимирівна Мацієвська» (Одеса, 1958). Це критико-біографічний нарис про видатну актрису Одеської держдрами, пізніше — театру ім. Жовтневої революції. Описуючи сценічну долю Л. В. Мацієвської, автор підкреслює її генетичні зв'язки з театром Корифеїв, характеризує основні етапи її творчої долі, її різні сценічні амплуа. Деяко белетризований виклад матеріалу досить точно говорить про адресата книжки: вона написана, перш за все, для масового читача, який любить театральне мистецтво.

Головним «героєм» історико-театральних праць А. В. Недзвідського став видатний актор, режисер і педагог В. С. Василько, з діяльністю якого пов'язані блискучі сторінки історії українського радянського театру. Першу брошуру про творчість В. С. Василька А. В. Недзвідський написав наприкінці 1950-х років; вона вийшла в Києві 1960 року. До осмислення місця Василька в театральному мистецтві республіки, його творчої індивідуальності як митця А. В. Недзвідський повертається вже після смерті славного режисера. Він рецензує мемуари В. С. Василька у збірнику «Горизонт», бере участь в організації науково-творчої конференції «Народний артист СРСР В. С. Василько й український радянський театр» у 1983 році.

1981 р. у видавництві «Мистецтво» вийшла книга А. В. Недзвідського «Василь Василько». Цій книзі притаманні деякі істотні для Недзвідського-театрознавця якості: включення до розмови про історію театру власних спогадів та вражень, тяжіння до популярної розповіді, особлива зацікавленість проблемами розвитку театру в рідній Одесі.

П. Т. Маркушевський,
кандидат філологічних наук (Одеса)

У ДРУЖІ З КОРИФЕЕМ РАДЯНСЬКОГО ТЕАТРУ

В. С. Василько (В. С. Міляєв) належить до тієї когорти митців, що розпочала свою сценічну діяльність ще в дожовтневу добу, ставши першими ратаями радянської ниви, а далі впродовж більше ніж піввіку знаходилась у вирі мистецького життя. Нар. артист СРСР В. С. Василько ввійшов в історію нашого народу як видатний режисер, художній керівник ряду театрів, драматичний актор, теоретик і історик сценічного мистецтва, вихователь цілої плеяди митців кону, засновник українського театрального музею, драматург.

Ряд років митець був зв'язаний з Одесою, очолював український театр. Особисте знайомство А. В. Недзвідського з В. С. Васильком відбулось перед Великою Вітчизняною війною, коли режисер вдруге став художником театру ім. Революції, а А. В. Недзвідський — відомим журналістом, заввідділом г. «Большевистское знамя», водночас роблячи перші кроки викладання в університеті (До того він лише бачив васьківські